

СТАНОВИЩЕ

от Проф. Д-р Диляна Вичева, дм

Катедра по Оториноларингология, Медицински Факултет, Медицински Университет - Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.4. Религия и теология

Докторска програма: „Медицина, психология и вяра“

Автор: Веселина Петрова Ботева

Тема: „Управление на здравни организации – цели, функции, методи и духовна подкрепа. Холистичен подход към пациенти“

Научни ръководители:

1. доц. д-р Адриана Христославова Любенова - Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

2. доц. д-р Русалена Веселинова Пенджекова-Христева - Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният дисертационен труд на Веселина Петрова Ботева е разработен в рамките на докторска програма „Медицина, психология и вяра“, към Катедра „Теология“ на Философско-историческия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски. Комплектът с материали е в съответствие с чл.36. (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Веселина Ботева притежава образование и значителен професионален опит, непосредствено свързани с проблематиката на изследването. Професионалният ѝ път е трайно свързан със социалната политика и управлението на медико-социални дейности, което създава добра практическа основа за разработване на избраната интердисциплинарна проблематика.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е актуална и обществено значима. Съвременните здравни и медико-социални системи все по-ясно поставят във фокуса на грижата не само заболяването, но човека като цялостна личност с физически, психически, социални и духовни потребности. В българската практика духовното измерение на грижата все още не е достатъчно институционализирано. Липсата на устойчиви организационни механизми за идентифициране и удовлетворяване на духовните потребности на пациентите и потребителите определя както актуалността, така и практическата значимост на изследването.

Особено ценен е стремежът на докторанта да разгледа духовната подкрепа не като изолирана или допълнителна дейност, а като възможен компонент на холистичния модел на грижа и на управлението на здравните и медико-социалните организации.

3. Познаване на проблема

Дисертационният труд показва задълбочено познаване на изследваната проблематика и способност за нейното интердисциплинарно осмисляне. Анализирани са управленските и организационните аспекти на здравните организации, същността на холистичния подход, мястото на духовността в медицината и социалната грижа, както и международни модели и добри практики. Авторът успешно свързва теоретичните постановки с реалните проблеми на българската здравна и социална система. Използвана е значителна по обем научна литература – 124 литературни източника, нормативни документи, електронни ресурси и научни публикации, което позволява разглеждането на проблема в широк научен и практически контекст.

4. Методика на изследването

Избраната методология съответства на целите и задачите на дисертационния труд и съчетава теоретични и емпирични методи. Проведени са дълбочинни интервюта и две анкетни проучвания, включващи 336 специалисти и 129 пациенти на здравни и медико-социални услуги. Комбинирането на качествени и количествени подходи позволява проблемът да бъде разгледан от различни гледни точки – както през позицията на професионалистите, така и през преживяванията и потребностите на хората, ползващи здравни и социални услуги. Това създава необходимата емпирична основа за формулираните изводи и предложения.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е в обем от 207 страници и включва увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Като съществени научно-приложни приноси могат да бъдат открити интердисциплинарното концептуализиране на холистичната грижа; обосноваването на управленското значение на духовната подкрепа; анализът на международни модели и практики; идентифицирането на конкретни дефицити в българската здравна и медико-социална система и проведеното собствено емпирично изследване на духовните потребности.

Особено значим принос е предложеният организационно-управленски модел за институционализиране на духовната подкрепа в здравните и медико-социалните организации. Моделът включва междуинституционално партньорство, вътрешноорганизационни правила и координационен механизъм.

6. Преценка на публикациите и на личния принос на докторанта

По темата на дисертационния труд са представени четири научни публикации, насочени към болничните параклиси и духовната грижа, холистичния подход към пациента, емпиричното изследване на влиянието на духовенството върху емоционалното състояние на пациенти в палиативна грижа и философско-етичните измерения на интегрирането на духовността в здравната практика. Публикационната активност показва последователно разработване и апробиране на основните идеи на дисертационния труд. Представените материали дават основание резултатите, изводите и приносите да бъдат оценени като личен принос на докторанта.

7. Автореферат

Авторефератът е от 32 страници и отразява коректно структурата, съдържанието и основните резултати на дисертационния труд. Представени са актуалността на проблема, обектът и предметът, целта и задачите, тезата и методологията на изследването, както и основните резултати и научно-приложни приноси. Съдържанието му дава достатъчно ясна и систематизирана представа за извършената изследователска работа и постигнатите резултати.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Резултатите от дисертационното изследване притежават потенциал за практическо приложение и последващо научно развитие. Препоръчително е предложеният организационно-управленски модел да бъде апробиран в конкретни здравни и медико-социални организации, като се проследи неговото въздействие върху качеството на грижата и удовлетвореността на пациентите и потребителите. Перспективни направления за бъдещи изследвания са сравнителни анализи между различни региони на страната, изследване на нагласите на медицинските и социалните специалисти към духовната грижа и разработване и оценяване на програми за повишаване на духовната компетентност на специалистите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд на Веселина Петрова Ботева представлява самостоятелно, актуално и практически ориентирано научно изследване. Трудът демонстрира задълбочено познаване на проблематиката, подходяща методология, значителна емпирична работа и ясно формулирани научно-приложни приноси.

Особена стойност има стремежът да се изгради практически приложима връзка между управлението на здравните и медико-социалните организации, холистичния подход към пациента и институционализирането на духовната подкрепа при зачитане индивидуалните потребности на човека.

Считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, поради което давам **положителна оценка** и убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на **Веселина Петрова Ботева** образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.4. Религия и теология**, докторска програма „**Медицина, психология и вяра**“.

26.08.2026 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Диляна Вичева, дм